Gemeente Diemen

Informatie van het College

Onderwerp:	**Energietoeslag voor studenten**
Datum:	20 december 2022
Portefeuillehouder:	M. Everhardt
Team:	Beleid Samenleving
Steller:	S. Roes
	+31 208013902
	Stijn.Roes@diemen.nl

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?
Op 5 augustus jl. heeft Rechtbank Gelderland geoordeeld dat de beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen onterecht studenten uitsluit als gehele groep voor het eenmalige categoriaal verstrekken van de energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen.

Op 20 september heeft minister Kaag van Financiën de kamer een reactie gestuurd op deze uitspraak. Het kabinet blijft bij het standpunt dat studenten als groep niet in aanmerking komen voor de categoriale bijzondere bijstand. Hun woonsituatie is zeer divers, wat doorwerkt in de energiekosten. Daarmee ondervinden niet alle studenten in dezelfde mate gevolgen van de stijgende energieprijzen. Dit laat onverlet dat individuele studenten wel in ernstige financiële problemen kunnen komen als gevolg van de stijgende prijzen. Studenten kunnen in die gevallen terecht bij de individuele bijzondere bijstand. Het kabinet stelt een bedrag van 35 miljoen euro beschikbaar voor de uiterste gevallen waarin dit nodig is.
Over de wijze van toekenning en de verdeling van de middelen gaat het kabinet nog in overleg met gemeenten. Uit de uitspraak van de Rechtbank Gelderland volgt dat de individuele bijzondere bijstand dan een redelijk alternatief moet bieden voor de eenmalige energietoeslag. Aangezien de voorwaarden voor de energietoeslag per gemeente kunnen verschillen is niet in het algemeen te stellen wat een redelijk alternatief is. Wel is, gezien de diversiteit in woonsituatie, het hebben van een energiecontract op naam of energiecomponent in huurovereenkomst een redelijke, aanvullende voorwaarde die gemeenten kunnen stellen. Hiermee wordt voorkomen dat studenten een beroep doen op de toeslag, terwijl ze niet onder de doelgroep vallen.

Sinds de uitspraak van Rechtbank Gelderland worden in Diemen aanvragen energietoeslag voor studenten niet meer afgewezen of toegekend. Binnen 8 weken na de aanvraag krijgen aanvragers bericht dat de aanvraag langer wordt aangehouden, namelijk nog eens 8 weken. Sindsdien zijn in Diemen 57 aanvragen voor eenmalige energietoeslag 2022 gedaan door inwoners jonger dan 27 jaar, die aanspraak maken op studiefinanciering. De termijn om af te wijzen kan niet nog een keer verlengd worden. De aanvragers krijgen binnenkort een afwijzing met info dat er begin volgend jaar mogelijk nog een tegemoetkoming komt waarover ze dan geïnformeerd zullen gaan worden.

Concrete aanleiding
In de raadsvergadering van 13 oktober 2022 heeft het college toegezegd in gesprek te gaan met de gemeenteraad over een mogelijke energietoeslag voor uitwonende studenten. Bij de informatieve raad van 17 november jongstleden heeft wethouder Everhardt aangegeven in januari 2023 in gesprek te gaan over een voorstel om studenten hierin tegemoet te komen.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?
Ja, datum: 20 december 2022

Samenvatting
De gemeente Diemen heeft een grote populatie studenten. Het college wil graag studenten die dat echt nodig hebben kunnen ondersteunen als zij als gevolg van gestegen energiekosten in financiële problemen komen. Op dit moment is dat al mogelijk. Studenten kunnen namelijk een aanvraag voor bijzondere bijstand doen, waarbij een tegemoetkoming in de kosten kan worden aangevraagd. Het college wil verder gaan dan dat en wil specifieke beleidsregels ontwikkelen om onder bepaalde voorwaarden studenten de mogelijkheid te bieden tot het krijgen van een eenmalige energietoeslag. Daarbij wordt bij de beoordeling gekeken naar de situatie waarbij onder andere sprake moet zijn van een aantoonbare en substantiële gestegen energielast.

1. *Het college stelt in het eerste kwartaal 2023 beleidsregels op voor studenten voor de eenmalige energietoeslag 2023 op basis van de onderstaande uitgangspunten.*

Algemene uitgangspunten
Er zijn meerdere mogelijkheden om uitwonende studenten een energietoeslag toe te kennen. Daarom hebben we eerst uitgangspunten geformuleerd waaraan moet worden voldaan om zo tot een concreet voorstel te kunnen komen, te weten:
- passend binnen het bestaande sociaal beleid van Diemen waarbij maatwerk het uitgangspunt is
- in lijn met de gekozen steunimpuls
- binnen afzienbare termijn uitvoerbaar (rekening houdende met de ambtelijke capaciteit die ook de steunimpuls moet uitvoeren)
- financiële middelen zo doelgericht mogelijk inzetten.

Beleidsuitgangspunten
Nieuwe beleidsregels worden opgesteld voor jongeren van 18 t/m 26 jaar die aanspraak maken op studiefinanciering op grond van de Wet studiefinanciering 2000. Het voorstel is erop gericht energietoeslag toe te kennen aan studenten op basis van het inkomen en de gestegen energiekosten. Dat beoogt een doelmatige inzet van middelen om studenten te ondersteunen die dat echt nodig hebben. Hierbij wordt de inkomensgrens van 130% gehanteerd. Studenten met een hoger inkomen vallen onder de aankomende nieuwe regeling voor mensen met een inkomen boven de 130%.

Studiefinanciering is opgebouwd uit een basisbeurs en een aanvullende beurs. Bij de aanvullende beurs wordt gekeken naar het inkomen van de ouders. Daarbuiten is er de mogelijkheid om de studiefinanciering aan te vullen met een lening. Bij de nog nader uit te werken beleidsregels wordt het normbedrag voor de aanvullende beurs beschouwd als inkomen. Afwogen zal worden of een eventuele lening of de mogelijkheid daartoe buiten beschouwing kan worden gelaten en niet als inkomen geteld.

Het specifieke beleid wordt ingezet als tijdelijke uitzondering voor een periode van 12 maanden, zodat de doelgroep er eenmaal gebruik van kan maken, namelijk bij de jaarafrekening. De beoogde looptijd is 1 februari 2023 – 31 januari 2024.
Het college zal beleidsregels opstellen waarbij de volgende componenten worden verwerkt:
- De hoogte van de energietoeslag. We zijn voornemens in de beleidsregels € 1.300,- op te nemen, in lijn met de energietoeslag.
- Evenals bij de andere huishoudens wordt de vermogensgrens uit de Participatiewet (artikel 34 lid 3) in aanmerking genomen.
- Voorwaarde is een substantiële en aantoonbare gestegen energielast. Dat kan bijvoorbeeld door het hebben van een energiecontract op naam of een huurcontract

waaruit blijkt dat de energiekosten zijn gestegen. Substantieel wordt nader gedefinieerd in de beleidsregels.
- Voorwaarde is het overleggen van een jaarafrekening waaruit de gestegen energiekosten blijkt.
- Voor studenten van 18 tot 21 jaar geldt dat de ouders een financiële zorgplicht hebben. Studenten van wie de ouders niet kunnen voldoen aan deze zorgplicht moeten ook in aanmerking kunnen komen voor een eenmalige energietoeslag.
- Tot de doelgroep voor de energie worden gerekend de huishoudens met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm. Studenten met een inkomen boven 130% vallen onder de nieuwe regeling op basis van draagkracht;
- Het normbedrag aanvullende beurs wordt beschouwd als inkomen. Afwogen wordt of een eventuele lening of de mogelijkheid daartoe buiten beschouwing kan worden gelaten.

Evenals bij de uitbreiding energietoeslag (onderdeel steunimpuls) naar draagkracht zal ook bij studenten in de aanvraag gevraagd worden om een ingevuld Nibud Persoonlijk Budgetadvies via Persoonlijk Budgetadvies - Nibud. Ook wordt aanvragers een persoonlijke budgetgesprek bij Madi Diemen aangeboden.

Uitvoeringscapaciteit
Naast het stellen van de beleidsregels zal het team Sociale Zaken worden belast met de uitvoering van de regeling en de afhandeling van aanvragen. Hiervoor zal externe capaciteit moeten worden ingezet, aangezien het team onder andere met extra taken belast is in het kader van de uitvoering van de steunimpuls. Dit zal extra druk geven op het team.

Financiële gevolgen
Het kabinet stelt een bedrag van 35 miljoen euro beschikbaar voor individuele studenten die als gevolg van de energieprijzen in ernstige financiële problemen komen. Het is niet mogelijk een nauwkeurige schatting te maken van het aantal aanvragen, aangezien we geen zicht hebben op de inkomensgegevens deze doelgroep. We schatten in dat het om ongeveer € 250.000,- voor de gemeente Diemen zal gaan. Daarmee zouden 175 aanvragen kunnen worden uitgekeerd en afgehandeld. Eerste voorbeelden in het land van gemeenten waar de eenmalige energietoeslag is toegekend aan studenten laten zien dat het niet ineens massaal wordt aangevraagd.

Met afgebakende voorwaarden gaan we er voorzichtig vanuit dat de kosten gedekt kunnen worden met de middelen vanuit het Rijk. Indien het zich anders ontwikkelt wordt hierover via de P&C cyclus over gerapporteerd en aanvullende middelen gevraagd.

Alternatieven
Het college ziet in de bovenstaande uitgangspunten voldoende basis om beleidsregels op vast te gaan stellen. Alternatieven die wel zijn afgewogen, maar waar niet voor is gekozen zijn:
1. Individuele bijzondere bijstand voor studenten
2. Toekennen energietoeslag aan studenten

Ad 1.
Bijzondere bijstand wordt altijd beoordeeld op noodzakelijke kosten, daadwerkelijke kosten, bijzondere omstandigheden en onvoldoende draagkracht. Bijzondere bijstand kan een passend en redelijk alternatief voor studenten zijn die hun energierekening niet kunnen betalen.

De afhandelingstijd per aanvraag is echter hoog en de toegankelijkheid is minder. In de praktijk betekent dat een aanvraag kan worden gedaan na de jaarafrekening of bij bijzondere omstandigheden.

Ad 2.
De beleidsregels eenmalige energietoeslagen kunnen worden gewijzigd waardoor jongeren van 18 t/m 26 jaar die aanspraak maken op studiefinanciering op grond van de Wet studiefinanciering 2000 tot 130% van de bijstandsnorm in aanmerking komen.
Hiermee worden studenten niet als groep uitgesloten van de energietoeslag en wordt een financieel gebaar gemaakt naar alle studenten die gehuisvest zijn in Diemen.

De verwachting is dat dit leidt tot veel aanvragen, waarvan een groot deel studenten die geen gestegen energierekening hebben. De verwachting is dat de werkelijke kosten van de extra middelen vanuit het Rijk ruimschoots zullen overschrijden. Uitgaande van een ruwe schatting van 700 aanvragen komt dit alternatief neer op geschatte totale kosten van € 980.000,- uitgaande van € 70.000,- uitvoeringskosten en uitkeringskosten: € 910.000,-

Communicatie
De Landelijke Studentenvakbond (LSVb) roept studenten op om energietoeslag aan te vragen bij de gemeente en bezwaar te maken als je afgewezen wordt.
De gemeente Diemen heeft tweemaal een update over energietoeslag voor studenten op de gemeentelijke website geplaatst. Sindsdien is het aantal telefoontjes van studenten afgenomen. Om onnodige aanvragen en bezwaren te voorkomen, blijft de gemeente duidelijk communiceren over de mogelijkheden en voorwaarden voor energiecompensatie voor studenten.

Ter inzage in iBabs

- EINDE -